

STYRESAK

GÅR TIL: Styremedlemmer
FØRETAK: Helse Førde HF

DATO: 01.12.2017
SAKSHANDSAMAR: Anne Kristin Kleiven/Marit Solheim
SAKA GJELD: **Internrevisjon av forskingsaktiviteten i Helse Vest**

ARKIVSAK: 2017/3159
STYRESAK: **096/2017**

STYREMØTE: **26.01.2018**
15.12.2017 utsett

FORSLAG TIL VEDTAK

1. Styret tek rapport om internrevisjon av forskingsaktiviteten i Helse Vest til etterretning.
2. Framlegg frå administrerande direktør i Helse Førde om vidare arbeid i føretaket vert lagt til grunn.

Oppsummering

Helse Vest RHF har gjennomført revisjon av forskingsaktiviteten i Helse Vest. Revisjonen er forankra i forskingsstrategien til Helse Vest som gjeld perioden 2016-2019, og har sett på korleis aktivitetar knytt til denne fungerer for Helse Vest og universiteta i regionen. Revisjonen er oppsummert i vedlagde rapport. Helse Vest har føresett at rapporten skal leggast fram for styret i føretaka, med plan for oppfølging.

Føremålet med revisjonen har vore å undersøkje korleis forskingsaktiviteten i helseføretaka gjev grunnlag for og legg til rette for kunnskapsoverføring og kvalitetsforbetring. Vi har vurdert korleis gjeldande forskingsstrategi og vedtekte retningslinjer og ordningar er følgde opp. Gjennomgangen har omfatta aktivitet innanfor den felles forskingsstrategien for Helse Vest og universiteta i regionen, forvaltning, tildeling og bruk av forskingsmidlane frå Helse Vest.

Hovudkonklusjonen er at Helse Vest si forvaltning av forskingsaktiviteten i helseføretaka i all hovudsak fungerer tilfredstillande. Det vert likevel peika på nokre forbettringsområde. Dei mest sentrale er:

- Retningslinjer og prosess for tildeling av forskingsmidlar bør gjerast tydelegare
- Det må satsast meir på å formidle forskingsresultat
- Det bør bli betre systematikk og reell brukarmedverknad

Revisjonen gjev tilråding om forbetringstiltak til Helse Vest RHF og føretaka. Særleg er det peika på at føretaka må arbeide meir aktivt med formidling av forskning. Føretaka er bedde om å lage handlingsplan for å følgje dette opp.

Fakta

Våren 2017 vart det gjennomført internrevisjon av utvalde deler av forskingsaktiviteten i Helse Vest. Revisjonen er avgrensa til den aktiviteten som inngår i den felles forskingsstrategien for Helse Vest og universiteta i regionen. Alle delemna som inngår i revisjonen, er forankra i strategidokumentet for åra 2016-2019.

Gjennomgangen er avgrensa til forvaltning, tildeling og bruk av forskingsmidlane og dei øyremerkte midlane til forskning som går via det regionale helseføretaket. Revisjonen omfattar altså ikkje bruken av interne forskingsmidlar i føretaka, og heller ikkje forskning finansiert frå kjelder utanfrå Helse Vest RHF.

Føremålet med revisjonen har vore å undersøkje korleis forskingsaktiviteten i helseføretaka gjev grunnlag for kunnskapsoverføring og kvalitetsforbetring, ved å sjå på korleis gjeldande forskingsstrategi og vedtekte retningslinjer og ordningar er følgde opp.

Revisjonen har kartlagt og vurdert følgjande problemstillingar:

- Korleis har ordninga med tildeling av regionale forskingsmidlar blitt følgd opp i 2016?
 - Korleis har administrasjonen følgd opp ordninga i si saksbehandling, og overfor søkjarane?
 - Korleis har krava til vektlegging av både kvalitet og nytte blitt følgd opp i 2016?
- Korleis legg ein opp til nytte og læring undervegs og etter at prosjekta er avslutta? (forskningsformidling)
- Korleis blir krav om brukarmedverknad i forskingsprosjekt følgd opp og organisert?
- Korleis blir forskingsstrategi for Helse Vest 2016-2019 følgd opp og organisert?

Helse Vest har bedt alle føretaka leggje revisjonsrapporten fram for styra. Styresaka skal innehalde ein handlingsplan frå administrerande direktør for oppfølging av tilrådingane som gjeld føretaka. Dette gjeld forskingsformidling.

Vedteken handlingsplan om forskingsformidling skal sendast internrevisjonen etter handsaming i styret. Helse Vest vil følgje opp etter ei tid med førespurnad om status på gjennomføring av handlingsplanen. Det vert lagt til grunn at administrerande direktør har tilsvarande rapportering til styret i helseføretaket.

Internrevisjonen har nytta standard revisjonsmetodikk; gjennomgang av dokument, statistikk over forskingsaktiviteten, intervju med leiarar og involverte forskarar.

Hovudkonklusjonen er at forvaltninga til Helse Vest av forskingsaktiviteten i helseføretaka i all hovudsak følgjer opp desse på en tilfredstillande måte.

Revisjonen si vurdering er at gjennom den måten prosjekta vert valde ut og forskarane følgde opp, vert grunnlaget for kunnskapsoverføring og kvalitetsforbetring betra, både internt og mot omverda. Revisjonen meiner især at det har hatt verdi å leggje auka vekt på

- å vurdere klinisk nytte
- brukarmedverknad
- formidling ved publisering i vitenskaplege tidsskrift.

Dei mest sentrale vurderingane frå revisjonen er følgjande:

1. Retningslinjer og prosess for tildeling av forskingsmidlar:
 - Det må leggjast meir vekt på grunngeving for avslag på søknaden, då dette vil gje søkjarane rettleiing for vidare forskingsarbeid.
 - Vurderingskomitéane bør i større grad ha ei skriftleg sakshandsaming.
 - Heimel for avgrensing av klager må gjerast klarare, for å unngå tvil om juridisk grunnlag.
2. Formidling av forskning:
 - Både regionalt og i helseføretaka bør det vurderast nye metodar og tiltak for å spreie kunnskapen frå forskingsprosjekta. Dette bør skje i nært samarbeid mellom kommunikasjonsavdelingar, forskingsadministrasjonen og forskarteam.
3. Brukarmedverknad:
 - Etablere systematikk for skriftlege evalueringar frå brukarrepresentantar i forskingsprosjekt.
 - Utarbeide metode (og skildring av denne) som sikrar at brukarmedverknad får reell nytte.
 - Innføre at forskarane rapporterer korleis den faktiske brukarmedverknaden har vore i sin årlege statusrapport.

Oppfølging:

Rapporten føreslår at det regionale nivået bør følgje opp forbetningspunkt 1 – 3, og at kvart føretak skal ha ansvar for å styrke formidlingsaktiviteten. Samstundes vert det føresett at leiinga - både regionalt og lokalt - held fram med å vere pådrivarar for reell og realistisk brukarmedverknad.

Kommentarar

I Helse Vest vart det brukt 708 mill. kroner til forskingsføremål i 2016. Dei to universitetssjukehusa i Stavanger og Bergen står for 93 prosent av den samla ressursbruken til forskning i HV. Kjeldene for forskingsmidlane er

- basisløyving til kvart helseføretak
- øyremerka midlar til forskning via Helse Vest
- nasjonale og internasjonale midlar

25 prosent av dei 708 mill. er øyremerka midlar via Helse Vest. Midlane er i hovudsak er konkurranseutsette og forvalta av samarbeidsorganet mellom Helse Vest, Universiteta i Bergen og Stavanger og Høgskulen på Vestlandet. Midlane skal tildelast i tråd med forskingsstrategien. Ulike sider ved forvaltning av desse midlane har vorte reviderte.

Helse Førde brukte i 2016 11,2 mill. til forskning. Dette utgjør 0,4 prosent av samla driftsutgifter. Helse Førde sin andel av driftsmidlane nytta til forskning, er framleis lågast av føretaka. Forskings- og innovasjonsstrategien til føretaket har mål og tiltak for å auke delen av midlar nytta til forskning. Bruken av midlar har auka svakt, men jamnt. Veksten skuldast i hovudsak at føretaket har søkt og fått eksterne midlar.

Om forbettringsområda:

○ Tildeling og vurdering

Revisjonsrapporten skildrar sakshandsaming for vurdering og tildeling av regionale forskingsmidlar, og korleis søknader om forskingsprosjekt til Helse Vest vert handsama i føretaka. Helse Førde er ikkje nemnde spesifikt på dette området. I Helse Førde er det etablert rutine for sakshandsaming. Det vert gitt rettleiing til søkjarane etter behov. Søknadene går i linja, via klinikkdirktør, vert sakshandsama og vurderte av fag- og utviklingsavdelinga v/seksjon for forskning og innovasjon og utviklingsdirektør før oversending til Helse Vest.

Samarbeidsorganet for forskning og innovasjon mellom Helse Vest og universiteta har hovudansvar for oppfølging av denne tilrådinga, og det er sett i gong arbeid med å følgje opp tilrådingane. Hovudsakleg vil endringane skje i regional sakshandsaming. Helse Førde vil setje i verk tiltak som er aktuelle hos oss.

○ Formidling av forskning

Revisjonen tilrår at ein regionalt og i helseføretaka vurderer nye metodar og tiltak for å spreie kunnskapen frå forskingsprosjekta i eit samarbeid mellom kommunikasjons-avdelingar, forskingsadministrasjonen og forskarteam. Revisjonen peikar på at føretaka bør utfordrast på å konkretisere formidlingstiltak.

I forskingsstrategien til Helse Vest står det at forskinga skal vere til nytte for pasienten og tenesta, og at forskingsresultata skal formidlast til brukarar, behandlarar, styremakter og befolkninga. Både det regionale og det lokale nivået har ansvar for formidling.

Helse Førde har formidlingsaktivitetar, men ser behov for å styrke og utvikle formidlinga og metodane som vert nytta. Arbeidet må verte meir systematisk og gjentakande.

Forskningsformidling femner breitt og bør ha mange ulike målgrupper: Pasientar og pårørande, helsepersonell, styremakter, media og folk flest. Forskningsformidling inkluderer vidare mange ulike aktivitetar, former og kanalar. Det føreset profesjonell kompetanse og støtte, og at organisasjonen prioriterer dette. Arbeidet med forskningsformidling internt og eksternt må i framtida ha systematikk og breidde.

○ **Brukarmedverknad**

Dei nasjonale retningslinjene for brukarmedverknad i helseføretaka tok til å gjelde i 2015. Vi har difor relativt kort erfaring med korleis ein i praksis skal oppfylle kravet om større brukarmedverknad. Nasjonalt vert rolleavklaring og opplæring for både forskarar og brukarar vektlagt, og regionalt er eit e-læringskurs under utvikling. Det er opp til søkjarane å definere kva rolle brukarrepresentanten er tiltenkt i det enkelte prosjekt.

Revisjonen tilrår nokre nye tiltak på regionalt nivå, adressert til Kompetansesenter for klinisk forskning i Helse Vest. Samstundes er det føresett at leiinga i helseføretaka held fram med å vere pådrivarar for reell og realistisk brukarmedverknad. Dette er viktig for at forskingsmiljøa skal finne fram til og skildre brukarmedverknad i rett form og på rett nivå.

Brukarrepresentantar deltek i styringsgrupper og samordningsorgan for forskning i Helse Førde. Forskningsgruppa «Psykisk helse og rus» har omfattande erfaring og kompetanse med brukarmedverknad i forskning, og med dette bidrege til bakgrunnen for tiltaka i Helse Vest på området. Fleire personar med brukarerfaring har gjennomgått kompetansetiltak innan forskning, og er aktive medlemar i forskningsgruppa og i annan forskingsrelatert verksemd, som konferansar og formidling. Helse Førde må byggje vidare på arbeidet og kompetansen til denne gruppa, og arbeide meir systematisk for å vere pådrivarar for brukarmedverknad i forskning også innanfor andre fagområde.

○ **Samarbeid**

Revisjonsrapporten vektlegg at både dei store og dei mindre helseføretaka har behov for auka samhandling mellom helseføretaka i regionen, og at dei store helseføretaka har eit særleg ansvar for dette.

Eit aktivt regionalt samarbeid er svært viktig for Helse Førde. Dette stiller også krav til om lokal forskarkompetanse og miljø med kapasitet nok til å vere attraktiv samarbeidspart. Det føreset også leiarstøtte og ein forskingsorganisasjon tilpassa auka forskingsaktivitet. Vidare krev det klare ambisjonar og verkemiddel, slik at Helse Førde, som eitt av dei mindre helseføretaka, utviklar offensive og konkurransedyktige forskingsmiljø og evnar å leie regionale samarbeid.

Helse Førde sitt vidare arbeid – handlingsplan

Helse Førde vil gjennomføre følgjande aktivitetar for å imøtekomme dei tilrådingane som er gitt i rapporten.

- Følgje opp regionalt arbeid på forbetring av rutinar for tildeling og forvaltning

- Styrke brukarmedverknaden
 - Utvide bruken av erfaringskonsulentar i prosjekt
 - Nytte brukarutval og ungdomsråd som rådgjevarar på systemnivå
 - Ta i bruk regionale verktøy som e-læringskurs, og følgje opp eventuelle nye regionale føringar om brukarmedverknad
- Styrke og vidareutvikle formidlingsaktiviteten
 - Utarbeide kommunikasjonsplan for forskning i Helse Førde som omfattar både intern- og ekstern kommunikasjon innan 15. mars. Ansvar: seksjon for Forsking og innovasjon, kommunikasjonsavdelinga.
 - Planen skal skildre aktivitetar og systematikk i formidlingsaktivitet, t.d. gjentakande aktivitet som årlege forskingsdagar og andre formidlingsaktivitetar.
 - Forskarar og kommunikasjonsarbeidarar skal samarbeide om å utvikle planen. Kommunikasjonsavdelinga har ansvar for å starte arbeidet, og FOU-seksjonen peikar ut deltakande forskarar. Erfaringskonsulentar og/eller brukarrepresentantar frå brukarutvalet vert inviterte til planarbeidet.
 - Registrere prosjekt i nasjonal forskingsdatabasen Cristin, og slik gjere desse kjende for andre forskarar.

Konklusjon

Administrerande direktør sluttar seg til tilrådingane frå rapporten.

Føretaket vil framover ha fokus på å gjennomføre dei tiltaka som er skildra i denne saka. Det vil bli utarbeidd ein handlingsplan som vert lagt fram for styret på eit seinare tidspunkt, og som vil bli følgd opp i dialogar med Helse Vest.

Vedlegg:

1. Rapport Internrevisjon av forskingsaktiviteten i Helse Vest